Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT LAILA MEDINA
föredraget den 9 januari 2025 [1]

Mål C-665/23

IL
mot
Veracash SAS

(begäran om förhandsavgörande från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike))

”Begäran om förhandsavgörande – Betaltjänster på den inre marknaden – Direktiv 2007/64/EG – Icke auktoriserade betalningstransaktioner – Underrättelse om icke auktoriserade betalningstransaktioner – Underrättelsefrist – Försenad underrättelse som inte är avsiktlig eller en följd av grov vårdslöshet – Betaltjänstleverantörens återbetalningsskyldighet – Betalarens ansvar för icke auktoriserade betalningstransaktioner”

I. Inledning

1. Förevarande mål rör vissa aspekter av ansvaret för icke auktoriserade transaktioner som anges i direktiv 2007/64. [2] Det väcker frågan om förhållandet mellan bestämmelserna i detta direktiv som närmare bestämt reglerar betalarens skyldighet att utan onödigt dröjsmål skicka underrättelse om varje icke godkänd transaktion och följderna av att inte göra detta när den icke godkända transaktionen är en följd av en icke godkänd användning av ett betalningsinstrument. Efter domen CRCAM [3] ger detta mål domstolen ytterligare en möjlighet att göra en avvägning mellan betalarens och betaltjänstleverantörens intressen.

[1] Originalspråk: engelska.

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG (EUT L 319, 2007, s. 1). Det upphävdes och ersattes av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 2015, s. 35). Mot bakgrund av de faktiska omständigheterna i det nationella målet omfattas förevarande mål av direktiv 2007/64, vilket även den hänskjutande domstolen har påpekat.

[3] Dom av den 2 september 2021, CRCAM (C-337/20, EU:C:2021:671) (nedan kallad domen CRCAM).

II. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

2. Artikel 56 i direktiv 2007/64, med rubriken ”Betaltjänstanvändarens skyldigheter med avseende på betalningsinstrument”, angav i punkt 1 följande:

”Betaltjänstanvändare som har rätt att använda betalningsinstrumentet ska åläggas följande skyldigheter:

a) Använda betalningsinstrumentet i enlighet med villkoren för utfärdande och användning av betalningsinstrumentet.

b) Utan onödigt dröjsmål underrätta betaltjänstleverantören eller den enhet som denne angett, så snart de har fått vetskap om att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation.”

3. Enligt artikel 58 i direktiv 2007/64, med rubriken ”Meddelande om icke auktoriserade eller felaktigt utförda betalningstransaktioner”, gällde följande:

”Betaltjänstanvändaren ska få rättelse av betaltjänstleverantörens sida endast om han, när han får kännedom om icke auktoriserade eller felaktigt utförda betalningstransaktioner som ger upphov till en fordran även sådan som följer av artikel 75, underrättar sin betaltjänstleverantör utan onödigt dröjsmål och senast 13 månader efter debiteringsdagen, utom, i förekommande fall, om betaltjänstleverantören varken har lämnat information om betalningstransaktionen eller gjort informationen tillgänglig i enlighet med avdelning III.”

4. Artikel 60 i direktiv 2007/64, med rubriken ”Betaltjänstleverantörens ansvar för icke auktoriserade betalningstransaktioner”, föreskrev följande i punkt 1:

”Vid icke auktoriserade betalningstransaktioner ska medlemsstaterna, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 58, se till att betalarens betaltjänstleverantör omedelbart betalar tillbaka beloppet för den icke auktoriserade betalningstransaktionen till betalaren och i tillämpliga fall återställa det debiterade betalkontots kontoställning till den som skulle ha förelegat om den icke auktoriserade betalningstransaktionen inte hade ägt rum.”

5. Artikel 61 i direktiv 2007/64, med rubriken ”Betalarens ansvar för icke auktoriserade betalningstransaktioner”, angav följande:

”1. Med avvikelse från artikel 60 ska betalaren stå för sådana förluster vid alla icke auktoriserade betalningstransaktioner, upp till högst 150 EUR, som är en följd av att ett förlorat eller stulet betalningsinstrument använts eller, om betalaren har underlåtit att skydda de personliga säkerhetsanordningarna, av att ett betalningsinstrument missbrukats.

2. Betalaren ska stå för samtliga förluster till följd av icke auktoriserade betalningstransaktioner om denne åsamkats dem genom att ha handlat bedrägligt eller avsiktligen eller genom grov vårdslöshet har underlåtit att uppfylla en eller flera av sina skyldigheter enligt artikel 56. I sådana fall är det maximibelopp som avses i punkt 1 i denna artikel inte tillämpligt.

3. I sådana fall där betalaren inte har handlat bedrägligt eller avsiktligen underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 56 får medlemsstaterna minska det ansvar som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel, varvid hänsyn ska tas särskilt till arten av de personliga säkerhetsanordningar som hör till betalningsinstrumentet och till de omständigheter under vilka det förlorades, stals eller missbrukades.

4. Efter underrättelse enligt artikel 56.1 b ska betalaren inte belastas med några ekonomiska konsekvenser till följd av användning av ett betalningsinstrument som förlorats, stulits eller missbrukat, såvida inte betalaren har handlat bedrägligt.

…”

B. Nationell rätt

6. Direktiv 2007/64 införlivades med nationell rätt genom ordonnance n° 2009–866 du 15 juillet 2009 relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (beslut nr 2009–866 av den 15 juli 2009 om villkoren för tillhandahållande av betaltjänster och om inrättande av betalningsinstitut), som i synnerhet införde artiklarna L. 133–17, L. 133–18, L. 133–19 och L. 133–24 i code monétaire et financier (valuta- och finanslagen).

7. I artikel L. 133–17 (I) i valuta- och finanslagen föreskrivs att ”en betaltjänstanvändare … utan onödigt dröjsmål [ska] underrätta sin betaltjänstleverantör eller av denne anvisad enhet i syfte att blockera instrumentet, så snart han eller hon har fått vetskap om att betalningsinstrumentet eller de uppgifter som är kopplade till det har förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation”.

8. Enligt artikel L. 133–18 i denna lag gäller följande:

”Om användaren har informerat om en icke auktoriserad betalningstransaktion på de villkor som anges i artikel L. 133–24, ska betalarens betaltjänstleverantör omedelbart betala tillbaka beloppet för den icke auktoriserade betalningstransaktionen till betalaren och i förekommande fall återställa det debiterade kontots kontoställning till den som skulle ha förelegat om den icke auktoriserade betalningstransaktionen inte hade ägt rum.

Betalaren och dennes betaltjänstleverantör kan avtala om ytterligare ersättning.”

9. Artikel L. 133–19 i denna lag anger följande:

”I. Vid icke auktoriserade betalningstransaktioner till följd av förlust eller stöld av betalningsinstrumentet ska betalaren, före en sådan underrättelse som föreskrivs i artikel L. 133–17, stå för sådana förluster som är en följd av att instrumentet har använts, upp till högst 150 euro.

Betalaren är emellertid inte ansvarig vid en icke auktoriserad betalningstransaktion som har genomförts utan användning av den personliga säkerhetsanordningen.

II. Betalaren är inte ansvarig om den icke auktoriserade betalningstransaktionen har genomförts genom missbruk, utan betalarens vetskap, av betalningsinstrumentet eller de uppgifter som är kopplade till det.

Betalaren är inte heller ansvarig vid förfalskning av betalningsinstrumentet om betalaren var i besittning av sitt instrument vid tidpunkten för den icke auktoriserade betalningstransaktionen.

III. Om betaltjänstleverantören inte erbjuder ett lämpligt sätt att lämna underrättelser för blockering av betalningsinstrumentet enligt artikel L. 133–17 ska betalaren inte belastas med några ekonomiska konsekvenser, såvida inte betalaren har handlat bedrägligt.

IV. Betalaren ska stå för samtliga förluster till följd av icke auktoriserade betalningstransaktioner om denne åsamkats dem genom att ha handlat bedrägligt, eller genom att avsiktligen eller genom grov vårdslöshet ha underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna L. 133–16 och L. 133–17.”

10. Slutligen föreskriver artikel L. 133–24 i denna lag följande:

”Betaltjänstanvändaren ska utan dröjsmål underrätta sin betaltjänstleverantör, och senast 13 månader efter debiteringsdagen, vid äventyr av preklusion, utom om betaltjänstleverantören varken har lämnat honom information om betalningstransaktionen eller gjort informationen tillgänglig i enlighet med kapitel IV i avdelning I i del III.

Utom i de fall då användaren är en fysisk person som handlar utom närings- eller yrkesverksamhet, får parterna besluta att göra avvikelser från bestämmelserna i denna artikel.”

III. Tvisten i det nationella målet och tolkningsfrågorna

11. IL öppnade ett guldinlåningskonto hos Veracash SAS. Den 24 mars 2017 skickade Veracash till IL:s adress ett nytt kontantuttags- och betalkort. IL hävdade att han varken hade begärt eller mottagit detta kort och att uttag hade gjorts dagligen från hans konto från den 30 mars till den 17 maj 2017, vilka han inte hade auktoriserat. IL väckte talan mot Veracash vid Tribunal de grande instance d’Évry[4] (Regionala domstolen i Évry, Frankrike) om återbetalning och skadestånd.

12. Då hans talan delvis ogillades i första instans överklagade han till Cour d’appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike). Hans överklagande ogillades genom dom av den 3 januari 2022, med bland annat den motiveringen att han inte kunde åberopa bestämmelserna i artikel L. 133-18 i valuta- och finanslagen då han inte hade avgett meddelande om transaktionerna i fråga ”omedelbart”[5] och ”utan onödigt dröjsmål” till Veracash. Denna bedömning grundades på att IL hade skickat ett invändningsformulär till Veracash den 23 maj 2017, nästan två månader efter det första bestridda uttaget.

13. IL överklagade domen i en rättsfråga till Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike), som är den hänskjutande domstolen. IL har åberopat två grunder för överklagandet. I den första delen av den andra grunden för överklagandet[6] har IL gjort gällande att Cour d’appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) genom att döma som den gjorde underlät att beakta förhållandet att betalaren har 13 månader från debiteringsdagen till förfogande för underrättelse om transaktionen och således åsidosatte artikel L. 133–24 i valuta- och finanslagen i den lydelse som var tillämplig i det nationella målet.

[4] Som kallas tribunal judiciaire d’Évry (domstolen i Évry, Frankrike) från den 1 januari 2020.

[5] Hänvisningen i denna dom till skyldigheten att underrätta om transaktionen ”omedelbart” beror med all sannolikhet på införandet av detta ord i de allmänna bestämmelserna och villkoren för användningen av ”Veracard”-kortet som återgetts i denna dom.

[6] Begäran om förhandsavgörande rör endast den första delen av den andra grunden för överklagandet.

14. Den hänskjutande domstolen uppger att utgången av tvisten beror av huruvida betaltjänstleverantören kan vägra att återbetala den icke auktoriserade transaktionens belopp när betalaren, trots att denne avgett underrättelse om denna transaktion inom 13 månader efter debiteringsdagen, var i dröjsmål därmed utan att detta dröjsmål varit avsiktligt eller berodde på grov vårdslöshet från hans sida.

15. Parternas ståndpunkter i det nationella målet skiljer sig åt på denna punkt. IL, klaganden i det nationella målet, har i första hand hävdat att betaltjänstanvändaren har 13 månader efter debiteringsdagen till förfogande för underrättelse om den icke auktoriserade transaktionen. Veracash, motparten i det nationella målet, har gjort gällande att lagstiftaren genom föreskriften i L. 133–24 i valuta- och finanslagen om skyldigheten för användaren att underrätta om en icke auktoriserad transaktion utan onödigt dröjsmål med förbehåll för tidsgränsen om 13 månader, avsåg att fastställa en dubbel tidsgräns och att tidsgränsen om 13 månader är en slutgiltig tidsfrist. Veracash har tillagt att denna bestämmelses systematik kräver att betaltjänstanvändaren, efter att ha fått kännedom om en oegentlighet, omedelbart underrättar tjänsteleverantören därom.

16. Enligt den hänskjutande domstolen kan en bokstavstolkning av artikel 58 i direktiv 2007/64, som Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) fann, leda till slutsatsen att betaltjänstleverantören har rätt att vägra återbetalning av en icke auktoriserad transaktions belopp enbart på grund av betaltjänstanvändarens sena underrättelse, även om underrättelsen har gjorts inom tidsgränsen om 13 månader.

17. Den hänskjutande domstolen anser emellertid att en sådan tolkning är svår att förena med artikel 61.2 i direktiv 2007/64. Det framgår av denna bestämmelse att betalaren förlorar sin rätt till återbetalning endast om, bland annat, han eller hon avsiktligen eller genom grov vårdslöshet har underlåtit att uppfylla en eller flera av sina skyldigheter enligt artikel 56 inbegripet skyldigheten att utan onödigt dröjsmål underrätta betaltjänstleverantören om att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation.

18. Den hänskjutande domstolen konstaterar att när domstolen ombads att tolka artikel 58 i direktiv 2007/64 i dess dom i målet CRCAM behövde den inte pröva följderna av betalarens bristande uppfyllelse av skyldigheten att underrätta betaltjänstleverantören utan onödigt dröjsmål om en icke auktoriserad transaktion.

19. Även om den hänskjutande domstolen erkänner intresset att förmå betalaren att snabbt underrätta betaltjänstleverantören anser den, mot bakgrund av artikel 61.2 i direktiv 2007/64, inte att unionslagstiftaren avsett att bestraffa varje dröjsmål, oberoende av omständigheterna, genom att beröva betalaren all rätt till återbetalning.

20. Enligt den hänskjutande domstolens uppfattning ska betalaren förlora rätten till ersättning för förlust som orsakats av en icke auktoriserad transaktion, som en underrättelse utan onödigt dröjsmål kunde ha förhindrat, endast om den sena underrättelsen är avsiktlig eller följden av grov vårdslöshet från hans eller hennes sida.

21. Mot bakgrund av dessa överväganden beslutade Cour de Cassation (Högsta domstolen) att vilandeförklara målet och att hänskjuta följande frågor till EU-domstolen för förhandsavgörande:

”1. Ska artiklarna 56, 58, 60 och 61 i direktiv [2007/64] tolkas så, att betalaren inte har rätt till återbetalning av det belopp som en icke auktoriserad transaktion uppgår till om denne har dröjt med att underrätta sin betaltjänstleverantör om den icke auktoriserade betalningstransaktionen, även om vederbörande gjorde detta inom 13 månader efter debiteringsdagen?

2. Om den första frågan besvaras jakande, är det en förutsättning för att betalaren inte ska ha rätt till återbetalning att dröjsmålet med att göra underrättelsen är avsiktligt eller beror på grov vårdslöshet från betalarens sida?

3. Om den första frågan besvaras jakande, förlorar betalaren rätten till ersättning för alla icke auktoriserade transaktioner eller enbart för sådana som skulle ha kunnat undvikas om underrättelsen hade gjorts utan dröjsmål?”

22. Veracash, den tjeckiska och den franska regeringen samt Europeiska kommissionen har gett in skriftliga yttranden.

IV. Bedömning

A. Den första frågan

23. Genom sin första fråga vill den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida artikel 58 i direktiv 2007/64, jämförd med artiklarna 56, 60 och 61 däri, ska tolkas på det sättet att betalaren förlorar rätten till återbetalning av en icke auktoriserad transaktions belopp om han eller hon varit i dröjsmål med att underrätta betaltjänstleverantören om denna transaktion trots att den underrättelsen gjordes inom 13 månader från debiteringsdagen.

24. För att besvara denna fråga kommer jag först att ge en generell beskrivning av bestämmelserna om parternas kontraktuella skyldigheter med avseende på betalningsinstrument och icke auktoriserade betalningstransaktioner och reglerna om ansvar för förluster som uppkommer på grund av icke auktoriserade transaktioner.[7] Jag kommer sedan att göra vissa klarlägganden avseende förhållandet mellan betalarens underrättelseskyldigheter.

[7] Se Mavromati, D., *The Law of Payment Services in the EU: The EC Directive on Payment Services in the Internal Market*, Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn, 2008, s. 220 och följande sidor.

1. Parternas kontraktuella skyldigheter och ansvaret för förluster som uppkommer på grund av icke auktoriserade transaktioner

25. Det är generellt sett möjligt att urskilja två grupper av bestämmelser som är relevanta i det nationella målet. Artiklarna 56 och 57 i direktiv 2007/64 fastställer betaltjänstanvändarens [8] och betaltjänstleverantörens [9] kontraktuella skyldigheter med avseende på betalningsinstrument. Artiklarna 58–61 i detta direktiv rör icke auktoriserade transaktioner och behandlar betaltjänstanvändarens underrättelseskyldighet, bevisbördan och varje parts ansvar.

26. Artikel 56 reglerar betaltjänstanvändarens kontraktuella skyldigheter med avseende på betalningsinstrument. Betaltjänstanvändaren är således skyldig att använda betalningsinstrumentet i enlighet med de föreskrivna villkoren, att skydda de personliga säkerhetsanordningarna för betalningsinstrumentet och att utan onödigt dröjsmål underrätta betaltjänstleverantören så snart som betaltjänstanvändaren har erhållit vetskap om att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation.

27. Betaltjänstleverantören är för sin del enligt artikel 57.1 a och b skyldig att, bland annat, förvissa sig om att de personliga säkerhetsanordningarna för betalningsinstrumentet inte är tillgängliga för andra än betaltjänstanvändaren och att avstå från att sända över ett betalningsinstrument som inte beställts utom då ett tidigare betalningsinstrument ska ersättas. Dessutom ska betaltjänstleverantören enligt artikel 57.1 c se till att betaltjänstanvändaren alltid har möjlighet att på lämpligt sätt lämna underrättelser enligt artikel 56.1 b för det fall betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation. Slutligen ska betaltjänstleverantören enligt artikel 57.1 d förhindra varje användning av betalningsinstrumentet så snart som denna underrättelse har lämnats.

28. Artikel 58 rör bland annat [10] icke auktoriserade betalningstransaktioner. [11] Den ålägger en betaltjänstanvändare en generell underrättelseskyldighet vars fullgörande är en förutsättning för betaltjänstleverantörens rättelse. [12] Betaltjänstanvändaren ska underrätta betaltjänstleverantören ”när han får kännedom om icke auktoriserade … betalningstransaktioner … som ger upphov till en fordran utan onödigt dröjsmål och senast 13 månader efter debiteringsdagen”. Det enda undantaget från denna skyldighet är när betaltjänstleverantören varken har lämnat information om betalningstransaktionen eller gjort informationen tillgänglig i enlighet med avdelning III i direktiv 2007/64.

29. Artikel 59 i det direktivet innehåller, som en del av reglerna om ansvar i fråga om icke auktoriserade transaktioner, bestämmelser om bevisbörda som är förmånliga för betaltjänstanvändaren. I huvudsak åvilar bevisbördan betaltjänstleverantören som ska kunna styrka att betalningstransaktionen autentiserats, registrerats korrekt och kontoförts. [13]

[8] Enligt artikel 4 punkt 10 i direktiv 2007/64 betyder ”betaltjänstanvändare” en fysisk eller juridisk person som utnyttjar en betaltjänst i egenskap av antingen betalare eller betalningsmottagare eller i båda dessa egenskaper. Begreppen ”betalare” och ”betalningsmottagare” definieras i punkterna 7 och 8 i denna artikel.

[9] Enligt definitionen i artikel 4 punkt 9 i direktiv 2007/64.

[10] Denna bestämmelse avser också ”felaktigt utförda betalningstransaktioner”. Då det nationella målet rör transaktioner som inte var auktoriserade av betalaren till skillnad från transaktioner som inte är i enlighet med betalarens instruktioner kommer jag att inrikta mig på situationen som rör icke auktoriserade transaktioner.

[11] De omständigheter under vilka en betalningstransaktion anses vara icke auktoriserad anges i artikel 54 i direktiv 2007/64.

[12] S, för ett liknande resonemang, domen CRCAM (punkt 33).

[13] Dom av den 2 september 2021, CRCAM (C-337/20, EU:C:2021:671, punkt 40).

30. Bevisreglerna i artikel 59 innebär i praktiken att så snart som underrättelse enligt artikel 58 i detta direktiv lämnats inom den tid som föreskrivs däri omfattas betaltjänstleverantören av en omedelbar återbetalningsskyldighet enligt artikel 60.1 däri. [14]

31. Artikel 61 reglerar betalarens ansvar i den specifika situationen när förlusterna på grund av en icke auktoriserad transaktion är en följd av att ett betalningsinstrument har förlorats, stulits eller missbrukats. Det framgår av punkt 1 i denna artikel att betalarens ansvar för icke auktoriserade transaktioner är begränsat till högst 150 euro. [15] Betalarens ansvar är emellertid obegränsat när han eller hon har handlat bedrägligt, eller avsiktligen eller genom grov vårdslöshet har underlåtit att uppfylla en eller flera av sina skyldigheter enligt artikel 56 (inbegripet skyldigheten att underrätta om att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation). Det framgår av artikel 61.4 att efter underrättelse om att ett betalningsinstrument förlorats, stulits eller missbrukats ska betalaren inte belastas med några ekonomiska konsekvenser därav, såvida inte betalaren har handlat bedrägligt.

2. Förhållandet mellan betalarens underrättelseskyldigheter

32. Det framgår av den ovan gjorda beskrivningen av den rättsliga ramen att användaren har en allmän omsorgsplikt med avseende på betalningsinstrumentet. En specifik yttring av omsorgsplikten är underrättelseskyldigheten. [16] Denna skyldighet intar en central plats bland reglerna om ansvar för icke auktoriserade transaktioner och utgör en *”måttstock”* för fördelningen av ansvaret mellan betalaren och betaltjänstleverantören för icke auktoriserade transaktioner. [17]

33. Det är möjligt att ange åtminstone tre situationer som utlöser underrättelseskyldighet för användaren.

34. Den första situationen är när användaren får kännedom om att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation. I denna situation kräver artikel 56.1 b i direktiv 2007/64 att betaltjänstanvändaren underrättar betaltjänstleverantören utan onödigt dröjsmål. Som framgår av artikel 57.1 d jämförd med skäl 32 är syftet med denna underrättelse att göra det möjligt för betaltjänstleverantören att blockera betalningsinstrumentet och förhindra ytterligare användning utan auktorisation.

35. Den andra situationen är när användaren får kännedom om en icke auktoriserad transaktion. I en sådan situation ska användaren enligt artikel 58 underrätta betaltjänstleverantören utan onödigt dröjsmål för att erhålla rättelse av den icke auktoriserade transaktionen. Syftet med underrättelseskyldigheten enligt denna artikel är att göra det möjligt för betalaren att bestrida och erhålla återbetalning av icke auktoriserade transaktioner.

[14] Ibidem.

[15] Se Geva, B., The EU payment services directive: An uutsider’s view *Yearbook of European Law*, Vol. 28, no 1, 2009, s. 177–215, på s. 200, som framhåller att detta begränsade ansvar föreligger även när betalaren inte gjort fel och är omedveten om de omständigheter som föranleder att underrättelse ska lämnas enligt artikel 56 i direktiv 2007/64.

[16] Se Bourguignon, C. L’utilisateur dans la nouvelle loi sur les services de paiement: entre protection et responsabilisation i Jacquemin, H., Michaux, B. och Bourguignon, C., *Actualités en droit du numérique*, Anthemis, Limal, 2019, s. 153–215, på s. 206.

[17] Ibidem på s. 207, som beskriver underrättelseskyldigheten som en *”… curseur de la répartition des responsabilités…”*. För ett liknande resonemang, se Guimarães, M. R., och Steennot R., Allocation of liability in case of payment fraud: who bears the risk of innovation?: A Comparison of Belgian and Portuguese law in the context of PSD2, *European Review of Private Law*, Kluwer Law international, Vol. 30, nr 1, 2022, s. 29–72, på s. 46, enligt vilken ”det slutliga orsakssambandet mellan [användarens] agerande och icke auktoriserade betalningstransaktioner upphör med underrättelsen”.

36. Medan artikel 56.1 b har en *preventiv funktion* genom att den möjliggör att betalningsinstrumentet blockeras och skyddar mot risken för icke auktoriserade transaktioner har artikel 58 i huvudsak en *kompenserande funktion* genom att den möjliggör återbetalning av den icke auktoriserade transaktionen. [18]

37. Den tredje situationen är den i vilken de tidigare två situationerna inträffar (nästan) *samtidigt*. Som kommissionen riktigt har framfört i sitt yttrande och som förefaller vara fallet i det nationella målet kan en icke auktoriserad transaktion följa efter det att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation. I en sådan situation ska underrättelseskyldigheterna enligt artikel 56.1 b och artikel 58 tillämpas på ett *inbördes sammanhängande* sätt. En underrättelse (och ett bestridande) avseende en icke auktoriserad transaktion enligt artikel 58 ska därför anses *innefatta* en underrättelse enligt artikel 56.1 b. I denna situation har underrättelsen om den icke auktoriserade transaktionen både en preventiv funktion och en kompenserande funktion och ersätter underrättelsen enligt artikel 56. [19]

3. Tidsramen för underrättelse enligt artikel 58 i direktiv 2007/64

38. Artikel 58 i direktiv 2007/64 kräver att betalaren fullgör sin skyldighet att underrätta betaltjänstleverantören inom en specifik tidsram. För att erhålla rättelse av betaltjänstleverantören ska underrättelsen göras ”när han får kännedom om icke auktoriserade … betalningstransaktioner … utan onödigt dröjsmål och senast 13 månader efter debiteringsdagen”.

39. Den fråga som väcks genom den första frågan är huruvida en sen underrättelse berövar betaltjänstanvändaren rätten att erhålla rättelse även om underrättelsen görs inom 13 månader från debiteringsdagen. Svaret på denna fråga beror på huruvida skyldigheten att underrätta betaltjänstleverantören ”utan onödigt dröjsmål” vid erhållen kännedom om den icke auktoriserade transaktionen är ett tydligt och separat villkor som är tillämpligt *kumulativt* tillsammans med skyldigheten att lämna underrättelse inom 13 månader från debiteringsdagen.

40. Enligt fast rättspraxis ska vid tolkningen av en unionsrättslig bestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i. Bakgrunden till en unionsrättslig bestämmelse kan även ge relevanta upplysningar om tolkningen av densamma. [20]

41. Beträffande för det första lydelsen av artikel 58 ska det inledningsvis konstateras att de tidsmässiga villkoren för underrättelsen är kopplade till uttrycket ”*senast*”. Detta uttryck förefaller innebära att artikel 58 fastställer två särskilda villkor vilka båda måste uppfyllas för att medföra rätt till rättelse.

42. Dessutom är de två tidsmässiga villkoren olika i fråga om karaktär och omfattning.

[18] Torck, S., Délai de contestation des opérations de paiement non autorisées: renvoi préjudiciel de la Cour de Cassation, *Revue de droit bancaire et financier*, nº 2, 2024, commentaire 28.

[19] Ibidem, Torck, S., som konstaterar att bestridandet grundat på artikel 58 blir överflödigt mot bakgrund av omständigheterna (”*la contestation fondée sur l'article 58 prend le relais du signalement fondé sur l'article 56, rendu inefficace par les circonstances*”).

[20] Domen CRCAM (punkt 31 och där angiven rättspraxis).

43. Beträffande kravet på underrättelse ”utan onödigt dröjsmål” kan konstateras att direktiv 2007/64 inte definierar detta uttryck. [21] Som den franska regeringen i huvudsak har anfört kan detta uttryck beroende på språkversion tolkas som att det uttrycker underrättelsens omedelbara karaktär [22] eller dröjsmålets överdrivet långa karaktär. [23]

44. Trots de olika nyanserna i olika språkversioner ska det framhållas att artikel 58 inte avser ett *omedelbart* agerande. Detta innebär på ett visst spelrum vid bedömningen av hur snabb betalarens reaktion ska vara från fall till fall. Betalaren ska således agera så snart som möjligt med hänsyn till omständigheterna. I vart fall kan det inte anses att betalaren är i dröjsmål om han eller hon faktiskt var omedveten om den händelse som orsakade den icke auktoriserade transaktionen. [24]

45. Skäl 31 i direktiv 2007/64 bekräftar denna tolkning och anger att betaltjänstanvändaren bör informera betaltjänstleverantören ”så snart som möjligt” om alla invändningar vad gäller påstått icke auktoriserade betalningstransaktioner.

46. Mot bakgrund av skäl 31 i direktiv 2007/64 ska uttrycket ”utan onödigt dröjsmål” tolkas på det sättet att betaltjänstanvändaren är skyldig att agera snabbt, vilket, som kommissionen i huvudsak anfört, ska bedömas *med hänsyn till omständigheterna*.

47. Behovet att beakta omständigheterna i varje fall innebär, som den tjeckiska regeringen i huvudsak påstått, att kravet att underrätta ”utan onödigt dröjsmål” är *subjektivt*. Dess subjektiva karaktär följer också av dess börjedag, som är den dag då användaren fick kännedom om den icke auktoriserade transaktionen.

48. Till skillnad från detta subjektiva tidsmässiga villkor är villkoret att underrättelse ska göras senast 13 månader efter debiteringsdagen objektivt. En tid om 13 månader kan bestämmas objektivt och beror inte av omständigheterna i fallet. Dessutom beror inte dagen då de 13 månaderna börjar löpa på när betalaren får kännedom om den icke auktoriserade transaktionen (vilken för övrigt kan vara svår att bestämma) [25] utan på debiteringsdagen.

49. Domstolen klargjorde i domen CRCAM att perioden om 13 månader är en ”maximal period” inom vilken underrättelse ska lämnas. [26] En användare som inte har underrättat sin betaltjänstleverantör om en icke auktoriserad transaktion inom denna tidsgräns kan inte hålla denna tjänsteleverantör ansvarig, inte ens med stöd av allmän rätt, och kan därför inte erhålla återbetalning av beloppet för denna icke auktoriserade transaktion. [27] Som Veracash har påstått är perioden om 13 månader en ”slutgiltig tidsfrist” (”*délai butoir*”) inom vilken underrättelse ska lämnas.

[21] I sina yttranden har den franska regeringen gjort en bedömning av uttrycket ”utan onödigt dröjsmål” med beaktande av de skyldigheter som åläggs kommissionen eller medlemsstaterna i andra unionsrättsliga akter. Jag anser emellertid att skillnaderna mellan en EU-institution eller en statlig myndighet och en privatperson, det vill säga betalaren, utesluter en sådan analogi.

[22] Detta tycks vara fallet i den franska (”*sans tarder*”), nederländska (”*onverwijld*”), tyska (”*unverzüglich*”), grekiska (”*αμελλητί*”) och italienska (”*senza indugio*”) språkversionen.

[23] Detta tycks vara fallet i den engelska (”*without undue delay*”), spanska (”*sin tardanza injustificada*”) och lettländska (”*bez liekas kavēšanās*”) språkversionen.

[24] Se Storck, M. m.fl., *Code Monétaire et Financier. Annoté et commenté*, 14e édition, Dalloz, Paris, 2024, s. 170, och Hennard, G., ”Loi sur les services de paiement: l’exécution des opérations de paiement – Responsabilités en cas d’inexécution ou d’exécution incorrecte des opérations de paiement” i *Betalingsdiensten/Services de paiement*, 1a utgåvan, Intersentia, Bryssel, 2011, s. 137–194, på s. 172.

[25] Se Guimarães, M.R. och Steennot R., ovan anfört arbete, fotnot 17, på s. 48.

[26] Se, för ett liknande resonemang, domen CRCAM (punkterna 38 och 50).

[27] Domen CRCAM (punkt 36).

50. Det följer av ovanstående att skyldigheten att underrätta ”utan onödigt dröjsmål” är fristående från skyldigheten att underrätta inom 13-månadersfristen. Betaltjänstanvändarens underlåtenhet att underrätta ”utan onödigt dröjsmål” när denne fått kännedom om den icke auktoriserade transaktionen kan helt enkelt inte ”botas” genom en underrättelse som lämnas inom 13 månader från debiteringsdagen.

51. För det andra bekräftar en kontextuell tolkning av artikel 58 i direktiv 2007/64 en tolkning efter ordalydelsen av denna bestämmelse.

52. Domstolen förklarade i sin dom i målet CRCAM att artikel 58, till vilken artikel 60.1 i detta direktiv hänvisar, ålägger betaltjänstanvändaren en allmän underrättelseskyldighet.[28] Som jag framhållit ovan[29] intar underrättelsen en central plats bland reglerna om ansvar för icke auktoriserade betalningstransaktioner. Ett godtagande av att betalaren kan avvakta 13 månader med att bestrida en transaktion som han eller hon haft kännedom om försvagar effektiviteten hos skyldigheten att underrätta ”utan onödigt dröjsmål”. I den specifika situationen där den icke auktoriserade transaktionen är en följd av att betalningsinstrumentet har förlorats, stulits eller missbrukats försenar en sen underrättelse betaltjänstleverantörens vidtagande av åtgärder i enlighet med artikel 57.1 d i direktiv 2007/64. Dessutom fördröjer en sen underrättelse om icke auktoriserade transaktioner, om vilka betalaren har erhållit kännedom, aktualisering av betaltjänstleverantörens ansvar enligt artikel 60 i direktivet. Som kommissionen i huvudsak har påstått undergräver således en sen underrättelse om icke auktoriserade transaktioner om vilka betalaren har erhållit kännedom även målen för artikel 57.1 d och artikel 60 i direktivet.

53. För det tredje stöder en teleologisk tolkning av artikel 58 en tolkning efter ordalydelsen och sammanhanget. I den specifika situationen när förlusten avseende en icke auktoriserad transaktion är en följd av att betalningsinstrumentet förlorats, stulits eller missbrukats hindrar den sena underrättelsen betaltjänstleverantören att omedelbart vidta åtgärder och förvärrar risken för icke auktoriserade transaktioner. Onödigt dröjsmål med att underrätta betaltjänstleverantören undergräver således det preventiva syftet med underrättelse.[30]

54. Dessutom, som kommissionen i huvudsak har framhållit, undergräver en tolkning enligt vilken betalaren har rätt till rättelse även om han eller hon har underlåtit att underrätta utan onödigt dröjsmål, rättssäkerheten och avvägningen mellan betaltjänstleverantörens och betaltjänstanvändarens intressen.

55. För det fjärde stöder bakgrunden till direktiv 2007/64 den tolkning som följer av ordalydelsen, sammanhanget och ändamålet för artikel 58 i detta direktiv.

56. Det framgår av förarbetena att kommissionens ursprungliga förslag till direktiv[31] inte föreskrev någon tidsfrist motsvarande den som fastställs i artikel 58 i direktiv 2007/64 som infördes under lagstiftningsförfarandet.[32] Införandet av en enhetlig tidsfrist på 13 månader avsåg emellertid inte att ersätta skyldigheten att underrätta utan onödigt dröjsmål. Som domstolen framhöll i sin dom CRCAM visade det sig snabbt att det var nödvändigt att införa denna tidsfrist

[28] Ibidem, punkt 33.

[29] Se punkt 32 i förevarande förslag till avgörande.

[30] Se ovan punkt 34 och 36 i förevarande förslag till avgörande.

[31] Om genomförande av gemenskapens Lissabonprogram: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2000/12/EG och 2002/65/EG (COM/2005/603 final).

[32] Se förslag till avgörande av generaladvokaten Saugmandsgaard Øe i målet CRCAM (C-337/20, EU:C:2021:564, punkterna 44–46).

för att garantera rättssäkerheten för tjänsteanvändaren och dennes tjänsteleverantör.[33] Föreskriften om en längsta tidsfrist på 13 månader säkerställer att betalningstransaktionen blir slutgiltig vid utgången av denna tid.[34] Målet att säkerställa att en transaktion blir slutgiltig påverkar emellertid inte användarens separata skyldighet att underrätta utan onödigt dröjsmål.

57. Betaltjänstanvändaren ska följaktligen uppfylla båda villkoren i artikel 58 i direktiv 2007/64. Detta påverkar inte tillämpningen av artikel 61.2 i det direktivet, som avser användarens ansvar när förlusten avseende en icke auktoriserad transaktion är en följd av, bland annat, underlåtenhet att underrätta om att betalningsinstrumentet förlorats, stulits eller missbrukats avsiktligen eller genom grov vårdslöshet, som är föremålet för den andra frågan.

58. Mot bakgrund av ovanstående överväganden ska artikel 58 i direktiv 2007/64, jämförd med artiklarna 56, 60 och 61 däri, tolkas på det sättet att betalaren i princip förlorar rätten till återbetalning av en icke auktoriserad transaktions belopp om han eller hon varit i dröjsmål med att underrätta betaltjänstleverantören om denna transaktion trots att underrättelse gjorts inom 13 månader från debiteringsdagen. Detta påverkar inte tillämpningen av artikel 61.2 i nämnda direktiv.

B. Den andra frågan

59. Fastän den hänskjutande domstolen inte i den andra frågan anger någon specifik bestämmelse i direktiv 2007/64 framgår det ändå av beslutet om hänskjutande att den begär tolkning av artikel 61.2 i det direktivet jämförd med artikel 56.1 b i samma direktiv. Dessutom ställs den andra frågan endast för det fall svaret på den första frågan är jakande.

60. Genom sin andra fråga vill således den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida artikel 61.2 i direktiv 2007/64, jämförd med artikel 56.1 b i detta direktiv, ska tolkas på det sättet att i händelse av förlust avseende en icke auktoriserad transaktion till följd av att betalningsinstrumentet förlorats, stulits eller missbrukats eller använts utan auktorisation, förlorar betalaren rätten till återbetalning endast om han eller hon avsiktligt eller genom grov vårdslöshet har underlåtit att underrätta betaltjänstleverantören.

61. Artikel 61 i direktiv 2007/64 fastlägger specifika bestämmelser som är tillämpliga på ansvaret för förlust avseende icke auktoriserade transaktioner till följd av att betalningsinstrument har förlorats, stulits eller missbrukats.[35] Närmare bestämt följer det av artikel 61.2 i detta direktiv, jämförd med artikel 56.1 b däri, att betalaren är ansvarig för alla förluster som avser icke auktoriserade transaktioner som åsamkats honom eller henne om betalaren, bland annat, avsiktligt eller genom grov vårdslöshet underlåtit att underrätta betaltjänstleverantören om att ett betalningsinstrument förlorats, stulits eller missbrukats eller använts utan auktorisation.

62. Artikel 61.2 hänvisar inte uttryckligen till underrättelseskyldigheten enligt artikel 58. Som framhållits ovan[36] omfattar emellertid, beroende på situationen och händelseutvecklingen, underrättelsen om en icke auktoriserad transaktion enligt artikel 58 underrättelsen enligt artikel 56.1 b när den icke auktoriserade transaktionen är en följd av att betalningsinstrumentet

[33] Domen CRCAM (punkt 48).

[34] Ibidem, punkt 49.

[35] Se ovan punkt 31 i förevarande förslag till avgörande.

[36] Punkt 37 i förevarande förslag till avgörande.

förlorats, stulits eller missbrukats. I sådana situationer måste underrättelsen enligt artikel 58 omfattas av de villkor som anges i artikel 61.2 för att säkerställa en sammanhängande tolkning av artiklarna 61.2, 56.1 b och 58.

63. Betalaren förlorar således rätten till återbetalning om han eller hon ”avsiktligen eller genom grov vårdslöshet” underlåter att underrätta betaltjänstleverantören om den icke auktoriserade transaktionen efter det att betalningsinstrumentet förlorats, stulits eller missbrukats.

64. Det följer av skäl 33 i direktiv 2007/64 att alla omständigheter ska beaktas för att bedöma huruvida betalaren har agerat vårdslöst. Enligt detta skäl bör bevis för och omfattningen av den påstådda vårdslösheten prövas enligt nationell rätt.

65. Medan begreppet vårdslöshet avser oavsiktligt handlande eller oavsiktlig underlåtenhet varigenom den ansvariga personen åsidosätter sin omsorgsplikt avser begreppet grov vårdslöshet ett *tydligt* åsidosättande av en sådan omsorgsplikt.[37] Direktiv 2015/2366, fastän det inte är tillämpligt i det nationella målet, bekräftar denna tolkning av begreppet grov vårdslöshet. Skäl 72 däri anger att ”grov vårdslöshet [bör] emellertid betyda mer än ren vårdslöshet och omfatta ett uppträdande som uppvisar en betydande grad av oaktsamhet”.

66. I vart fall framgår det av artikel 59.2 i direktiv 2007/64 att enbart användningen i sig av ett betalningsinstrument inte är tillräcklig för att visa att betalaren handlat bedrägligt eller avsiktligen eller av grov vårdslöshet försummat att uppfylla en eller flera av sina skyldigheter enligt artikel 56.

67. Följaktligen är vid tillämpning av artikel 61.2 i direktiv 2007/64 inte ett åsidosättande av omsorgsplikten, eller ”enkel vårdslöshet”, som kommissionen uttryckt det, i sig tillräckligt för att utesluta återbetalning till betalaren.[38] Således ”bestraffar” inte, som den hänskjutande domstolen har anmärkt, artikel 61.2 alla dröjsmål med underrättelse oavsett omständigheterna och betalarens beteende. Endast ett dröjsmål med underrättelse, som beror på att betalaren agerar avsiktligt eller grovt vårdslöst medför förlust av rätten till ersättning.

68. Mot bakgrund av det föregående ska artikel 61.2 i direktiv 2007/64, jämförd med artikel 56.1 b i detta direktiv, tolkas på det sättet att i händelse av förluster avseende en icke auktoriserad transaktion till följd av att betalningsinstrumentet förlorats, stulits eller missbrukats eller använts utan auktorisation, förlorar en betalare rätten till återbetalning endast om han eller hon avsiktligt eller genom grov vårdslöshet underlåtit att underrätta betaltjänstleverantören.

C. Den tredje frågan

69. Fastän den hänskjutande domstolen inte i den tredje frågan anger någon specifik bestämmelse i direktiv 2007/64 framgår det ändå av beslutet om hänskjutande att den begär tolkning av artikel 61.2 i detta direktiv och närmare bestämt vill få klarhet i för vilka icke auktoriserade transaktioner som betalaren står risken. Den tredje frågan har vidare ställts endast för det fall svaret på den första frågan är jakande.

[37] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 juni 2008, Intertanko m.fl. (C-308/06, EU:C:2008:312, punkterna 75 och 76).

[38] Se Guimarães, M. R., och Steennot R., ovan anfört arbete, fotnot 17, på s. 50, med exempel från nationell rättspraxis.

70. Genom sin tredje fråga vill den hänskjutande domstolen således i huvudsak få klarhet i huruvida artikel 61.2 i direktiv 2007/64 ska tolkas på det sättet att i händelse av förluster avseende icke auktoriserade transaktioner som betalaren avsiktligt eller genom grov vårdslöshet har varit i dröjsmål med att underrätta betaltjänstleverantören om förlorar denna betalare rätten till återbetalning med avseende på samtliga icke auktoriserade transaktioner som kunde ha undvikits om underrättelsen inte hade skett med dröjsmål.

71. I detta avseende ska enligt fast rättspraxis angiven ovan [39] vid tolkningen av en unionsrättslig bestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i.

72. För det första, vad gäller ordalydelsen i artikel 61.2 i direktiv 2007/64, anger denna bestämmelse för det första att betalaren ska stå för ”samtliga förluster till följd av icke auktoriserade betalningstransaktioner” om denne åsamkats dem, bland annat, genom att ha avsiktligen eller genom grov vårdslöshet underlåtit att uppfylla sin underrättelseskyldighet. Å ena sidan förefaller uttrycken ”*samtliga förluster*” och ”*icke auktoriserade betalningstransaktioner*” ange att omfattningen av de transaktioner beträffande vilka en betalare underlåter att fullgöra sina skyldigheter ska ges en vid tolkning. Det görs ingen skillnad mellan transaktioner som kunde ha undvikits och transaktioner som inte kunde ha undvikits om underrättelse skett rättidigt.

73. Å andra sidan anger uttrycket ”förluster … åsamkats” ett orsakssamband mellan förlusterna och beteende hos betalaren som ”åsamkades” dessa genom att, bland annat, underlåta underrättelse. Kravet på detta orsakssamband kan, som kommissionen i huvudsak har hävdat, tolkas som att endast förluster på grund av transaktioner som kunde ha undvikits genom rättidig underrättelse omfattas.

74. Jag anser emellertid att sammanhanget och målet för artikel 61.2 i stället visar att betalaren ska stå för samtliga förluster för alla icke auktoriserade transaktioner om han eller hon avsiktligt eller genom grov vårdslöshet underlåter att avge underrättelse om dem.

75. För det andra, vad gäller det sammanhang i vilket bestämmelsen ingår, ska det erinras om att först av allt beror betalarens obegränsade ansvar på dennes bedrägliga handlande eller på att denne avsiktligen eller genom grov vårdslöshet försummat att uppfylla en eller flera av sina skyldigheter enligt artikel 56 i direktiv 2007/64. Det framgår av denna bestämmelse att sådant beteende måste få följder för betalaren, nämligen förlust av rätten till återbetalning.

76. Som jag redan har framhållit [40] intar underrättelsen en central plats i ansvarssystemet för icke auktoriserade transaktioner. Särskilt när den bestridda transaktionen är en följd av användning utan auktorisation av ett betalningsinstrument har underrättelsen en preventiv funktion som gör det möjligt för betaltjänstleverantören att blockera betalningsinstrumentet och minska risken för icke auktoriserade betalningstransaktioner. Reglerna om ansvar för sådana icke auktoriserade transaktioner vilar på presumtionen att de *kunde ha undvikits* med rättidig underrättelse. Det skulle strida mot logiken i ansvarssystemet, när det gäller rätten till återbetalning, att göra skillnad mellan två kategorier av transaktioner, de som kunde ha undvikits och de som inte kunde ha undvikits.

[39] Punkt 40 ovan i förevarande förslag till avgörande.

[40] Punkterna 32 och 52 i förevarande förslag till avgörande.

77. För det tredje bekräftas denna slutsats av syftet med artikel 61.2 och bestämmelserna i vilka den ingår. Reglerna om ansvar för icke auktoriserade transaktioner som är en följd av att betalningsinstrumentet förlorats, stulits eller missbrukats avser att uppnå en balans mellan betalarens och betaltjänstleverantörens intressen. Det skulle strida mot avvägningen av kontraktsparternas intressen om omfattningen av ansvaret skulle minskas så att ansvaret endast omfattade en del av de icke auktoriserade transaktionerna. Det skulle också undergräva målet att förmå betalaren att underrätta betaltjänstleverantören utan onödigt dröjsmål.

78. Mot denna bakgrund anser jag att artikel 61.2 i direktiv 2007/64 ska tolkas på det sättet att i händelse av förluster avseende icke auktoriserade transaktioner, som betalaren avsiktligt eller genom grov vårdslöshet har varit i dröjsmål med att underrätta betaltjänstleverantören om, förlorar betalaren rätten till återbetalning med avseende på samtliga icke auktoriserade transaktioner och inte endast dem som kunde ha undvikits om underrättelsen inte hade skett med dröjsmål.

V. Förslag till avgörande

79. Mot bakgrund samtliga överväganden ovan föreslår jag att domstolen ger följande svar på de frågor som ställts av Cour de Cassation (Högsta domstolen, Frankrike):

1. Artikel 58 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG, jämförd med artiklarna 56, 60 och 61 däri,

   ska tolkas på det sättet att betalaren i princip förlorar rätten till återbetalning av en icke auktoriserad transaktions belopp om han eller hon varit i dröjsmål med att underrätta betaltjänstleverantören om denna transaktion trots att underrättelse gjorts inom 13 månader från debiteringsdagen. Detta påverkar inte tillämpningen av artikel 61.2 i nämnda direktiv.

2. Artikel 61.2 i direktiv 2007/64, jämförd med artikel 56.1 b i detta direktiv,

   ska tolkas på det sättet att i händelse av förluster avseende en icke auktoriserad transaktion till följd av att betalningsinstrumentet förlorats, stulits eller missbrukats eller använts utan auktorisation, förlorar en betalare rätten till återbetalning endast om han eller hon avsiktligt eller genom grov vårdslöshet underlåtit att underrätta betaltjänstleverantören.

3. Artikel 61.2 i direktiv 2007/64

   ska tolkas på det sättet att i händelse av förluster avseende icke auktoriserade transaktioner, som betalaren avsiktligt eller genom grov vårdslöshet har varit i dröjsmål med att underrätta betaltjänstleverantören om, förlorar betalaren rätten till återbetalning med avseende på samtliga icke auktoriserade transaktioner och inte endast dem som kunde ha undvikits om underrättelsen inte hade skett med dröjsmål.